

REGLER FOR SPESIALSØK NORSK SPESIALSØKS- ORGANISASJON

Norsk Spesialsøksorganisasjon

SAMMENDRAG

Spesialsøk som prøveform har som hensikt å tilby medlemmene en utviklende og aktiviserende hundesport. Hensikten er at prøveformen skal tilby varierte og fleksible søkssoppgaver i varierende miljøer– på samme måte som virkeligheten vil være for en tjenestehund på jobb. Spesialsøk skal være en bred og åpen virksomhet og skal være åpne for både nye interesserte hundeeiere som ønsker å trene og aktivisere hunden sin, men også være givende for de som er involvert i spesialsøk tjenestehundmessig. Videre skal prøvene kunne bidra i avlsarbeidet ved objektiv vurdering av hundens arbeidsevne, og brukes i arbeidet for friske og funksjonelle hunder og kvalitetssikring i og utenfor organisasjonen.

[Norsk Spesialsøksorganisasjon](#)

Prøveprogram

Regler for Spesialsøk

Spesialsøk som prøveform har som hensikt å tilby medlemmene en utviklende og aktiviserende aktivitet. Hensikten er at prøveformen skal tilby varierte og fleksible søkssoppgaver i varierende miljøer– på samme måte som virkeligheten vil være for en tjenestehund på jobb.

Spesialsøk skal være en bred og åpen virksomhet og skal være åpne for både nye interesserte hundeeiere som ønsker å trene og aktivisere hunden sin, men også være givende for de som er involvert i spesialsøk tjenestehundmessig. Videre skal prøvene kunne bidra i avlsarbeidet ved objektiv vurdering av hundens arbeidsevne, og brukes i arbeidet for friske og funksjonelle hunder og kvalitetssikring i og utenfor organisasjonen.

Innholdsfortegnelse

Fellesdel.....	4
Spesielt om spesialsøk.....	4
Klasser	4
Hundens alder	4
Hundens forutsetning for å starte i aktuell klasse	4
Deltagende hunder.....	4
Hinder for deltakelse.....	4
Dommere.....	4
Instruktører	5
Prøveledere	5
Startrekkefølge	5
Søksobjekt/preparat.....	5
Søksområdet.....	5
Vanskelighetsgrad.....	6
Gjemmesteder	6
Maksimal søketid	7
Prøvehund	7
Informasjon til førere	7
Praktisk lydighet.....	7
Adgang til søksområdet	7
Hundens utrustning.....	8
Belønning.....	8
Melding om markert gjemmede	8
Dommerens rett til at avbryte deltagende ekipasje	8
Bedømming	9
Bedømmingskriterier	9
Utholdenhet:.....	9
Konsentrasjon:.....	10

Hundens selvstendighet:	10
Kontroll:.....	10
Redsler:.....	10
Systematikk ved gjennomløp av området:.....	10
Førerpåvirkning:.....	11
Funksjonell lydighet:.....	11
Feil- eller gjentakende markeringer:.....	11
Funn (angis for hvert gjemmede):.....	11
Markering (angis for hvert gjemmede):.....	11
Poengsetting av bedømmingsresultatet	13
Opprykk.....	13
Kommentarer til fellesbestemmelser	15
Generelt.....	15
Søknader.....	15
Avvisning	15
Deltakerbegrensning	15
Hunder	15
Førere	16
Veiledning til programmet	17
Angående søksområdet.....	17
Kjøretøysøk.....	17
Søk på person og andre personer i søkeområdet.....	17
Hundens utstyr	18
Førerens utstyr.....	18
Førerens alder.....	18
Registrering av flere hunder til samme prøve.....	18
ID-sjekk av hund	18
Hund hviler i området	18
Førere som er ferdige med søket.....	18
Når starter prøven?	18
Belønninger.....	19
Søk med en løs hund eller hund i bånd.....	19
Utdypende om bedømmelseskriteriene	20
Utholdenhet	20
Konsentrasjon.....	20
Selvstendighet.....	21
Kontroll.....	21
Redsler/frykt.....	21
Systematikk.....	22

Førerpåvirkning.....	22
Funksjonell lydighet.....	23
Feil og dupliserte markeringer	23
Funn	24
Markering	24
Annet funn og markering	25
Dommerens rett til å kansellere.....	25

Fellesdel

Her kommer forhåpentligvis NKK sine Fellesregler. Inntil videre vil vi lage en enklere versjon som fungerer utenfor NKK systemet. Den enklere varianten kommer snart.

Spesielt om spesialsøk

Klasser

Ved offisielle prøver i Spesialsøk finns de individuelle klassene 1, 2 og 3. En hund begynner i klasse 1 som er den laveste.

Hundens alder

- Hunden skal ved prøvetilfellet ha oppnådd:
- 12 måneder i klasse 1,
- 18 måneder i klasse 2 og 3.

Hundens forutsetning for å starte i aktuell klasse

For deltakelse i klasse 2 og 3 skal kravene for oppflytning til de respektive klasser ifølge regelverket være oppfylt.

Om en hund en gang har startet i klasse 2 får den ikke lenger starte i klasse 1. Om en hund en gang har startet i klasse 3, får den ikke lenger starte i klasse 2.

Deltagende hunder

I tillegg til NKK/SKK registrerte hunder, så gis offentlige tjenestehunder og tjenestehunder under opplæring anledning til å delta. Offentlige tjenestehunder omfatter Forsvaret, Tollvesenet og Politiet.

Hinder for deltakelse

Funksjonærer får ikke delta på prøve eller eie hund som deltar:

- i den klasse der de selv tjenestegjør,
- i annen klasse med samme, eller delvis samme, søksområde
- i klasse der de har medvirket i utformingen av, eller på annet måte fått kjennskap om, det aktuelle søksområdet.

Førere får ikke selv starte med flere hunder i samme klasse, men kan la andre føre sine hunder på prøven, etter å ha meldt på hundene med seg selv som fører. Arrangøren kan tillate at en og samme fører starter med ulike hunder i ulike klasser, forutsatt at det er helt ulike søksområder.

Tisper med løpetid må starte sist av alle og må bruke tisperbukse.

Dommere

Autorisasjon av dommere: Dommere oppnevnes og i tillegg til sivile dommere, så

oppnevnes godkjente dommere fra offentlige etater som Forsvarets Hundeskole, Politiet og Tollvesenet. Sivile dommere utdannes i regi av Norsk Spesialsøksorganisasjon.

En dommer får per dag høyst dømme:

- 12 ekvipasjer i klasse 1
- 10 ekvipasjer i klasse 2
- 7 ekvipasjer i klasse 3

Om en dommer tjenestegjør i mer enn en klasse samme dag gjelder at det totale antallet ekvipasjer maksimalt utgjør antallet tilsvarende den høyeste klassens antall spesifisert ovenfor.

Instruktører

I oppstartsperioden, så oppnevnes instruktører fra offentlige etater som Forsvarets Hundeskole, Politiet og Tollvesenet, eller tidligere hundeførere/instruktører/dommere fra nevnte etater. Sivile instruktører utdannes i regi av Norsk Spesialsøksorganisasjon.

Prøveledere

Prøveleder skal være medlem i NSO. Prøveledere skoles i regi av Norsk Spesialsøksorganisasjon.

Startrekkefølge

Startrekkefølgen bestemmes gjennom trekning som skal utføres ifølge anvisninger.

Søksobjekt/preparat

Som søksobjekt/preparat anvendes Rød Kong Classic, størrelse M, S, XS og biter av kong. Dommeren avgjør hvilken størrelse på Kong som benyttes og hvor langt unna hundens rekkevidde den plasseres, f.eks. hel kong M 60 cm innenfor en lukket dør eller en liten bit kong gjemt slik at den ikke kan nås, men at den kan markeres på.

Kongen får ikke kokes, vaskes, varmebehandles, behandles med kjemikalier eller lignende som kan påvirke duften.

Til hver prøve skal nye biter av Kong eller hel kong størrelse M, S, XS, anvendes. Disse skal ha blitt luftet utendørs i minst 2 uker før de benyttes på en prøve. Kong/kongbitene skal oppbevares og håndteres varsomt, utplasseres med tang, pinsett eller lignende verktøy.

Tid for preparering av gjemmesteder er minst en time, opptil en uke, før start av første hund.

Søksområdet

Med søksområde anses det område som ekvipasjen skal av søke, inkludert alt som befinner seg innenfor området grenser. Søksområdets utforming skal etterligne et skarpt tjenestehundsøk. I utgangspunktet skal reelle miljøer benyttes. Miljøene kan være både ute, i hus, i bymiljø, så vel som i terreng, uansett årstid og vær.

Om søksområdets utforming arrangeres/påvirkes/forandres under prøven skal det gjøres på en slik måte som tilsvarer et reelt miljø.

Prøvelederen utformer søksområdet i samarbeid med dommeren. Dommeren bestemmer søksområdets utforming. Søksområdet varierer derfor mellom hver klasse.

Søksområdets grenser skal være tydelige. Ved behov kan merking skje på en passende måte.

Innenfor en prøve har alle deltagere i en klasse samme søksområde, alternativt likeverdige separate søksområder. Dommeren kan bestemme at et gjemmeded skal flyttes innenfor en pågående prøve om det er nødvendig av sikkerhetsmessige grunner, samt ved skader eller lignende som medfører at søksområdet ikke kan tilbakeføres til opprinnelig utforming.

Avsøkning skal skje med hund og mennesker før start av første hund på prøvedagen. Søksområdet skal ikke brukes til trening eller til prøve minst en uke før prøven.

Søksområdet skal utformes på en slik måte at skaderisikoen for hund og fører er minimal. Dommere kan sette restriksjoner for hvordan hund og fører får anledning bevege seg i søksområdet om det er nødvendig av sikkerhetsmessige årsaker.

Dommere bestemmer hvor publikum får anledning til å oppholde seg i tilknytning til søksområdet.

Søksområdets utforming skal dokumenteres på passende måte. Søksområdet kan kun fotograferes eller filmes av arrangøren.

Arrangør skal sikre at området forblir upåvirket fra den tiden gjemmededer er utplassert til den at siste ekvipasjen har gjennomført prøven.

Vanskelighetsgrad

Klassene 1, 2 og 3 har gradvis økende vanskelighetsgrad i forhold til søksområdets utforming og forutsetninger, gjemmededenes størrelse og plassering, samt tilgjengelig tid.

- Klasse 1: Ustabilt underlag og mennesker i bevegelse kan forekomme i søksområdet.
- Klasse 2: i tillegg til hva som er angitt innenfor klasse 1 kan det også forekomme forstyrrelser i form av bråk, lyd eller skrammel (ikke skudd).
- Klasse 3: i tillegg til hva som er angitt innenfor klasse 1 og 2 kan det også forekomme søk på person(er). Ved gjemmeded på person får dette ikke plasseres høyere enn skuldrene. Det kan forekomme at det på deler av søksområdet er områder som føreren ikke får trå på/gå inn på. Hunden skal da dirigeres til å søke i området.

Gjemmededer

Søksobjektet skal gjemmes slik at det ikke er direkte tilgjengelig for hunden og skal ikke være synlig for hverken hund eller fører. Beholdere kan ikke benyttes.

Antall gjemmededer avgjøres fra søksområdet til søksområdet, men skal alltid være minst to. Prøveleder og dommer skal i samråd avgjøre antallet gjemmededer, slik at dommeren kan bedømme markeringer og ekvipasjens utholdenhet, samt at området blir gjennomført.

Antallet gjemmededer skal være ukjent for føreren.

Ved plassering av gjemmededer gjelder det nedenfor beskrevne maksimale høyder målt fra et stabilt underlag hvor hunden kan stå. En hund forventas å kunne ta seg opp eller løftes ca. 0,5 meter til et slikt underlag.

- Klasse 1: ca. 1,0 m
- Klasse 2: ca. 1,5 m

- Klasse 3: ca. 2,0 m

Maksimal søketid

Dommeren bestemmer maksimal søketid. Anbefalte tider er:

- klasse 1 maksimum 15–20 min
- klasse 2 maksimum 20–25 min
- klasse 3 maksimum 30–40 min

Tidtaking starter når prøveleder gir føreren tillatelse til å starte søket.

Prøvehund

Arrangøren skal benytte en søkstrent prøvehund i området i god tid før prøven, slik at man får en oppfatning av hvor omtrentlig lang tid som trengs i området, hvilken størrelse på området som er nødvendig for de respektive klasser, samt hvordan gjemmestedenes plassering påvirker arbeidet.

Informasjon til førere

Arrangøren skal gi føreren nødvendig informasjon om prøvens gjennomføring før første start. Dette behøver ikke skje som en gjennomgang på plassen, men kan formidles på en annen måte. Film, bilder, skisser eller motsvarende som beskriver søksområdet får ikke spres før prøven.

Innenfor en prøve har alle deltagere i en klasse samme oppgave.

Direkte før ekipasjens start gir prøveleder nærmere anvisninger om søksområdets grenser, sikkerhetsrestriksjoner og eventuelt annen kompletterende informasjon. Banevandring (fysisk eller virtuell) er ikke tillatt. Om en deltager ønsker å kontrollere søksområdet kan det først skje når deltagerens prøve har startet og innenfor søketiden.

Praktisk lydighet

Praktisk lydighet skal gjennomføres direkte før søket påbegynnes og omfatter momentene nedenfor. Praktisk lydighet avsluttes når prøveleder gir klartegn til føreren om å starte søket.

- Klasse 1: Hunden føres til søksområdet i bånd og skal sitte, ligge eller stå ved førerens sida på anvist sted, mens føreren får informasjon av prøveleder før start på søksarbeidet.
- Klasse 2: Hunden føres fram i bånd til søksområdet og plasseres på anvist punkt sittende, liggende eller stående. Føreren kobler hunden løs ca. 5 meter unna, i ca. 1–2 minutter, for å få informasjon av prøveleder før start på søksarbeidet.
- Klasse 3: Hunden føres fram i bånd til søksområdet og plasseres ved anvist punkt sittende, liggende eller stående. Føreren kobler hunden løs ca. 10 meter unna, i ca. 1–2 minutter, for å få informasjon av prøveleder før start på søksarbeidet.

Adgang til søksområdet

Deltagende hund eller fører har ikke tilgang til søksområdet fra og med at det er preparert og fram til prøvelederen kaller ekipasjen til start. Ekipasjen skal innenfor prøvens

gjennomføring ikke være utenfor synsrekkevidde fra søksområdet uten anvisning fra prøvelederen.

Føreren får ikke påvirke søksområdet uten dommerens godkjenning/ tillatelse. Med påvirkning anses for eksempel å flytta på gjenstander, overdreven berøring eller å åpne dører/luker.

Hundens utrustning

Hunden får kun ha på seg halsband og/eller sele. Tjenestedekken kan bæres. Disse kan ikke plasseres ovenfor halsen. Kun seler hvor kobbelt er festet ved manke/rygg er tillatt.

Dommeren kan bestemme at hunden skal bære tjenestedekken når dette er påkrevd.

Føreren skal ta hensyn til forutsetningene i søksområdet ved valg av utrustning. Føreren er ansvarlig for at den utrustning som benyttes ikke medfører risiko for at hunden skades eller setter seg fast. Dommeren kan kreve at utrustning tas av eller justeres om det er sannsynlig at hunden kan komme til skade.

Når det av sikkerhetsmessige grunner kreves, kan dommeren forlange at hunden skal være i bånd. Dommeren kan da også angi maksimalt utsluppet lengde på båndet eller lina. Der annet ikke framgår av reglene gjelder det at innenfor gjennomføring av søket kan hunden være løs eller koblet etter førerens eget valg.

Belønning

Innenfor tiden som bedømming av ekvipasjen pågår

- får belønning kun skje med stemme og berøring, samt
- at godbiter, mat, leksaker eller lignende gjenstander ikke kan være synlige, hverken på eller utenfor søksområdet.

Søksobjekter eller andre objekter kan ikke utplasseres i søksområdet underveis i prøven.

Føreren kan ved behov gi sin hund vann under prøven. Kun rent vann helt uten tilsetninger tillates. Dommeren kan bestemme at vanning kun skal skje på angitt plass.

Melding om markert gjemmeded

Føreren skal muntlig gi dommeren beskjed når hunden markerer et gjemmeded.

- I klasse 1 kvitterer dommeren om markert gjemmeded er rett eller feil.
- I klasse 2 og 3 bekrefter kun dommeren at førerens beskjed om markering er oppfattet.

Dommerens rett til at avbryte deltagende ekvipasje

Dommeren skal avbryte deltagende ekvipasje og utvise dem fra området om:

- hunden fremviser uakseptabelt atferd beskrevet i avsnitt 5 i fellesbestemmelsene eller
- føreren opptrer upassende

Dommeren skal avbryte deltagende ekvipasje om:

- ekvipasjen ikke følger gjeldende regler og anvisninger,
- føreren møter eller håndterer hunden upassende
- hunden ikke er i stand til å delta på prøven hvilket inkluderer at hunden er skadet, viser tegn på smerte, viser stor redsel eller på annen måte viser åpenbar manglende evne til å gjennomføre prøven eller kan vurderes å komme til skade ved fortsatt deltakelse,
- hunden gjør sådan skade på søksområdet at det må tilbakestilles eller repareres,
- Hunden utfører skade på søksområdet eller
- ekvipasjen feilmarkerer tre ganger.

Ekipasje som avbrytes av dommeren gis ingen bedømming.

Bedømming

Bedømming skjer fra det øyeblikket ekvipasjen kalles fram til start og avsluttes når ekvipasjen, etter avsluttet søk, har passert sluttpunktet bestemt av dommeren. Bedømmingen skjer gjennom at dommeren beskriver ekvipasjens prestasjon ifølge bedømmingskriteriene nedenfor.

Ekipasjens tid er ikke avgjørende, så lenge makstiden ikke overskrider, men vekten legges på hvordan ekvipasjen løser oppgaven.

Alla deltagere skal motta en muntlig bedømming med konstruktiv kritikk fra dommeren. Hensikten er å gi føreren tips til hvordan ekvipasjen kan forbedre sin prestasjon.

Alla deltagere som har fullført prøven skal motta sitt bedømmingsskjema, samt dokumentasjon på oppgaven og søksområdet senest tre dager etter prøvens gjennomføring.

Bedømmingsresultatet til slutt for å skape en konkurransebasert resultatliste.

Bedømmingskriterier

Ekipasjens prestasjon beskrives med et sett kriterier. Bokstavene P R O V anvendes for å identifisere de ulike alternativene og er ikke en karakterskala.

Utholdenhet:

P: Hunden mangler utholdenhet, fullfører ikke hele søket. Hunden slutter å søke og må gjentatte ganger settes i gang på nytt av fører.

R: Hunden fullfører søket. Engasjementet i søksarbeidet minker betydelig innenfor søketiden.

O: Hunden fullfører søket, men taper noe i engasjement.

V: Utholdende, arbeider med samme fokus og engasjement innenfor hele søketiden.

Konsentrasjon:

P: Store brister i konsentrasjon, gjentakende avbrudd i søksarbeidet, var for forstyrrelser, fullfører med hjelp av føreren.

R: Hovedsakelig fokusert, men med flere avbrudd. Hund som starter forsiktig, men som øker i fokus og intensitet.

O: Fokusert på oppgaven, noen avbrudd, men går på eget initiativ tilbake til oppgaven.

V: Målbevisst, aktivt og fokusert søksarbeid under hele søket.

Hundens selvstendighet:

P: Uselvstendig, spør føreren hele tiden, tar ikke egne initiativ.

R: Manglende evne til å ta initiativ, hunden spør føreren gjentatte ganger.

O: Tar egne initiativ ut ifra førerens direktiv, noen spørsmål, men går tilbake til arbeidet på eget initiativ.

V: Arbeider helt selvstendig ut ifra førerens direktiv.

Kontroll:

P: Hunden er vanskelig å styre, lystreer ikke fører.

R: Hunden følger iblant førerens anvisninger, ibland lystreer den ikke.

O: Hunden følger førerens anvisninger, dog med noen forsinkelser eller gjentakende kommando.

V: Hunden er lydhor og følger førerens anvisninger godt.

Redsler:

P: Hunden påvirkes tydelig flere ganger, men fortsetter søket med støtte av føreren.

R: Hunden påvirkes noen ganger, men kan med støtte av føreren fortsette søket.

O: Hunden påvirkes ved noen tilfeller og fortsetter søket uten støtte.

V: Hunden er helt upåvirket gjennom hele søket.

Systematikk ved gjennomløp av området:

P: Føreren har ikke et systematisk opplegg, mangler kontroll på hva som er avsøkt eller søker om igjen deler av området gjentatte ganger.

R: Føreren brister noe i systematikk slik at deler av området ikke er avsøkt eller søkes om igjen gjentatte ganger.

O: Føreren tilpasser systematikken stort sett ut ifra søksområdets forutsetninger, men noen deler er ikke avsøkt.

V: Føreren tilpasser systematikken og får med seg hele området.

Førerpåvirkning:

P: Fører styrer ikke tilstrekkelig ut ifra behovet.

R: Tilpasser styringen etter behov. Fører gir hunden forutsetning til å løse oppgaven.

O: Detaljstyrer en del. Forstyrrer hunden unødvendig.

V: Detaljstyrer, lar ikke hunden løse oppgaven. Tar over hundens arbeide.

Funksjonell lydighet:

P: Løser ikke oppgaven.

R: Løser oppgaven, men med store feil.

O: Løser oppgaven, men med noen svakheter.

V: Løser oppgaven uten anmerkning.

Feil- eller gjentakende markeringer:

P: To feilmarkeringer.

R: En feilmarkering.

O: Returnerer gjentakende ganger til tidligere markerte gjemmesteder.

V: Ingen feilmarkeringer.

Funn (angis for hvert gjemmeded):

P: Lav intensitet, bristende interesse for å arbeide seg fremover.

R: Noe bristende interesse eller vilje til arbeide seg fremover. Har vansker med å ta en beslutning.

O: Arbeider målrettet, tilpasser seg for å komme frem til gjemmededet.

V: For høy intensitet, tilpasser seg ikke til oppgaven.

Markering (angis for hvert gjemmeded):

P: Litt tygg eller gjentakende krafs/slikking på gjemmededet.

R: Markerer uten fokus mot gjemmestedet. Utydelig utpekende. Noen slikk eller lettere krafs på gjemmestedet.

O: Slipper fokus mot gjemmestedet flere ganger. Slipper markeringen før føreren gir signal.

V: Hunden markerer stabilt med fokus mot gjemmestedet til føreren, etter å ha fått kvittering fra dommeren, gir fører hunden signal om å avbryte markeringen.

Poengsetting av bedømmingsresultatet

Bedømmingsresultatet poengsettes ifølge Tabell 1 for å skape en konkurransebasert resultatliste.

Tabell 1. Omregning av beskrivning til poeng.

Bedømmingskriterier	P	R	O	V
Utholdenhet	0	10	20	40
Konsentrasjon	0	10	30	40
Selvstendighet	0	10	20	40
Kontroll	10	20	30	60
Redsler	0	0	0	0
Systematikk	0	15	40	60
Førerpåvirkning	20	60	20	0
Funksjonell lydighet	-5	0	15	20
Feil- eller gjentakende markeringer	-20	-5	0	30
Funn*	0	10	30	5
Markering*	-10	0	15	30

* Poeng for *Funn* og *Markering* beregnes som middelveiden for samtlige gjemmesteder. Ved beregning av middelveiden tildeles et **ikke markert gjemmeded** null (0) poeng på **både** *Funn* og *Markering*.

Ikke markerte gjemmesteder gir dessuten fratrukk med 25 poeng/gjemmeded på totalpoeng. Om en ekipasje får et negativt totalpoeng justeres poengene til null (0).

Om en ekipasje får en negativ totalpoengsum justeres poengene til 0.

Opprykk

For at en hund skal kunne starte i klasse to, må den ved to prøver i klasse 1 ha oppnådd godkjent resultat. For godkjent resultat i klasse 1, kreves:

- At maksimalt et funn ikke er markert og
- At bedømmingsresultatet oppfyller kravene i henhold til Tabell 2 under.

Tabell 2. For opprykk til klasse 2 kreves det at bedømmingen er innenfor de med U markerte alternativene.

Bedømmingskriterier	P	R	O	V
Utholdenhet		U	U	U
Konsentrasjon		U	U	U
Selvtendighet			U	U
Kontroll		U	U	U
Redsler		U	U	U
Systematikk		U	U	U
Førerpåvirkning	U	U	U	
Funksjonell lydighet			U	U
Feil- eller gjentakende markeringer		U	U	U
Funn*			U	U
Markering*			U	U

For at en hund skal kunne starte i klasse tre, må den ved to prøver i klasse 2 ha oppnådd godkjent resultat. For godkjent resultat i klasse 2, kreves:

- At maksimalt et funn ikke er markert og
- At bedømmingsresultatet oppfyller kravene i henhold til Tabell 3 under.

Tabell 3. For opprykk til klasse 2 kreves det at bedømmingen er innenfor de med U markerte alternativene.

Bedømmingskriterier	P	R	O	V
Utholdenhet			U	U
Konsentrasjon			U	U
Selvtendighet			U	U
Kontroll			U	U
Redsler		U	U	U
Systematikk			U	U
Førerpåvirkning	U	U	U	
Funksjonell lydighet			U	U
Feil- eller gjentakende markeringer		U	U	U
Funn*			U	U
Markering*				U

Slutt på programmet!

Kommentarer til fellesbestemmelser

Generelt

Spesialsøksprøver kan arrangeres av NSO, medlemsklubber eller samarbeidende organisasjon. Søknad om å arrangere spesialsøksprøve sendes til NSO, på angitt måte, og innen gjeldende frist. Arrangør må være økonomisk, faglig og juridisk ansvarlig for arrangementet.

Norsk Spesialsøksorganisasjon organiserer det praktiske på vegne og tilrettelegger for prøver. Videre foreslår organisasjonen dommere og instruktører som i oppstartsfasen hentes fra offentlige etater, som Forsvaret, Politiet og Tollvesenet, samt tidligere hundeførere/instruktører/dommere fra nevnte etater. Norsk Spesialsøksorganisasjon organiserer utdanning av prøveledere, instruktører og dommere.

Norsk Spesialsøksorganisasjon har utarbeidet norsk regelverk og veileder, deltakere anbefales å lese dette i god tid før prøven.

Søknader

Arrangøren står fritt til å velge hvilke(n) klasse(r) en ønsker å arrangere per prøve-ID. Klassen(e) en ønsker å arrangere angis i søknaden og må også angis i terminlistens kommentarfelt. Det anbefales så snart som mulig å opplyse i kommentarfeltet om hvilken dommer som dømmer klasse 3.

Avvisning

Løpetisper kan om det er praktisk mulig starte i klasse klasse 3. Arrangør av prøven, kan etter tillatelse fra dommer, tillate at løpetisper får starte i andre klasser. Løpetisper skal alltid starte sist på prøven. De får ikke komme inn på området før det er deres tur, og prøveleder/arrangør har gitt tillatelse til det. At løpetisper skal gå sist innebærer at alle ordinære klasser på den aktuelle prøven er ferdige.

Hunder som er kastret iht. dyrevelferdsloven og i samråd med veterinær, kan delta på prøver/aktivitetskonkurranser.

Deltakerbegrensning

Et øvre tak på antall deltakere spesifiseres i søknaden. Arrangør må informere om dette samtidig som prøven annonseres, samt at det skal fremgå i terminlistens kommentarfelt. Arrangør avgjør om det foretas trekning ved overtallighet, eller om prinsippet «førstemann til mølla» skal gjelde.

Øvre tak på deltakere:

- 12 ekvipasjer i klasse 1
- 10 ekvipasjer i klasse 2
- 7 ekvipasjer i klasse 3

Hunder

Alle hunder 12 måneder eller eldre kan delta i konkurranser i spesialsøk. For å starte i klasse 2 og 3 må hunden være eldre enn 18 måneder. Spesialsøk er åpen for deltagelse for NOX-registrerte hunder i alle klasser.

I tillegg kan offentlige tjenestehunder, eller hunder under utdanning delta. Offentlige tjenestehunder anses som hunder fra Forsvaret, Politiet og Tollvesenet.

NOX-registrerte hunder og uregistrerte tjenestehunder er ikke berettiget til championat eller mellomtittel.

Hund som veterinær finner at er frisk og kan delta på lik linje med andre startende, men som har mindre, varige utfordringer som påvirker utførelsen, må fremlegge veterinærattest til arrangør for å bekrefte dette. Arrangør viderefremidler informasjonen til dommer.

Førere

Så langt det lar seg gjøre skal forholdene legges til rette for varige og kroniske funksjonsnedsettelse. Ved akutt skade/funksjonsnedsettelse kan en ikke søke om tilrettelegging.

Henvendelse om funksjonsnedsettelsen sendes arrangør senest 14 dager før ordinær påmeldingsfrist utløper. Henvendelsen må inneholde informasjon om hvilke tilpasninger funksjonsnedsettelsen behøver. Dommer og arrangør avgjør i samarbeid hvorvidt all ønsket tilrettelegging kan imøtekommes. Tilbakemelding fra arrangør til utøver må være sendt før ordinær påmeldingsfrist utløper. Eksempler på dette er bedømmingstilpasning, ekstra tid på briefing m.m.

Slutt på kommentarer til fellesbestemmelsene!

Veiledning til programmet

Angående søksområdet

Fullt føreransvar gjelder under alle prøver. Dette betyr at dersom hunden ødelegger noe i området eller i tilknytning til området, er det førerens ansvar å erstatte skaden hunden har påført. Vi anbefaler derfor alle å ha tilleggsforsikring. Arrangøren har ansvar for å sikre området best mulig før prøven.

Dersom hunden skader seg i søksområdet, kan ikke NSO/NKK belastes for dette.

Ved søk i skog og natur eller anleggsområder skal grunneier/eier ha gitt tillatelse til at området kan benyttes.

Alle skal få lik kunnskap om søksområdet.

Prøvene bør i den grad det er mulig, plasseres andre steder enn på en hundeklubbs område.

Det kan være en fleksibel startlinje, hvor fører selv bestemmer hvor han starter/tråkker inn i søkeområdet.

Kjøretøysøk

Hvis det er kjøretøy er i søksområdet, har fører rett til å åpne dører for å søke inne i kjøretøyet, samt åpne bakluke og panser. Dersom kjøretøyet ikke skal gjennomføres fra innsiden, skal ekvipasjen varsles om dette.

Som kjøretøy defineres alt du kan reise i eller på.

Søk på person og andre personer i søkeområdet

Innenfor søksområdet kan det være personer som ikke er dommer eller PL/sekretær. Dette gjelder i alle klasser og avgjøres av dommeren. Fører kan ikke velge bort publikum eller personer i søkeområdet.

I klasse 3 kan disse personene inkluderes i et søk på person. Ekvipasjen kan da be om å søke på disse og fører kan velge om han vil søke på dem sittende eller stående.

Arrangøren (dommer og PL) kan bestemme at folk skal sitte og avspøkes sittende.

Gjemmer over skulderhøyde er ikke tillatt.

- Foreløpig avventer vi med å søke på person.

Hundens utstyr

- Det anbefales å ha minst mulig utstyr på hunden når man jobber for å minimere risikoen for å sette seg fast.
- Det er tillatt å bruke flåtthalsbånd under letearbeid.
- Det er IKKE tillatt å ha korrigerende utstyr som sitter over nakkehøyde, f.eks. nesebånd, grime, ei heller annet korrigerende utstyr, som strupehalsbånd.
- Hvis hunden har på seg sele, må båndet ikke festes på annet sted enn på hundens rygg.
- Tjenestedekken med teksten NSO/NKK skal benyttes, dersom hunden skal søke løs, og alltid når søksområdene omfatter skog og natur som ikke er inngjerdet.
- Sko på hunden er ikke tillatt. Tissebeskyttelse på hunden er ikke tillatt.

Førerens utstyr

Det er ingen begrensninger angående vester, belønningsskjørt eller lignende. Verken leketøy eller godteri kan være synlige eller falle ut.

Klikkere, laserpekere og fløyter er tillatt. Røykpinner eller lignende er ikke tillatt.

Det er ikke tillatt å ha ørepropper i ørene under søket.

Førerens alder

Det er ingen aldersgrense for fører.

Registrering av flere hunder til samme prøve

Du kan registrere flere hunder med samme fører til prøven, men du kan kun gjennomføre prøven med én hund. Det er alltid hunden som har startplass. Kommer en til prøven med flere hunder enn én, kan det byttes fører på hunden. Det betyr at en kan ha med deg to hunder på prøven, hvorav den ene er i følge med en annen person som fører. Dette administreres via NSO/NKK-konkurranse og arrangør varsles på forhånd.

ID-sjekk av hund

Ved hver prøve skal hver hund ID-sjekkes. Det er ok at fører leser sin av egen hund, da dette ikke er en tilgjengelighetstest.

Hund hviler i området

Hund som urinerer innenfor søksområdet, vil bli diskvalifisert. Dommeren gir IKKE beskjed til påfølgende deltakere at en annen hund har tisset i området.

Førere som er ferdige med søket

Fører må melde at et søk er fullført, med andre ord at «jeg bryter» da dette betyr at fører velger å avbryte søket sitt og ikke at du stopper fordi du føler deg fornøyd og ferdig med arbeidet.

Når starter prøven?

Bedømmingen starter når PL kaller ut deltakeren.

Belønninger

Ingen belønninger kan være synlige fra det tidspunkt ekvipasjen får beskjed av PL om at søket starter og dermed at tiden går, til dommeren kunngjør at føreren kan belønne sin hund på anvist sted. Hvis belønninger brukes eller faller ut inne i søkeområdet, blir deltakeren disket.

Søk med en løs hund eller hund i bånd

Det er opp til fører å velge om hunden føres i bånd eller løs inne på søkeområdet. Føreren kan bytte mellom løs hund og hund i bånd under et pågående søk.

Dommere har rett til å bestemme av sikkerhetsmessige årsaker at hunden skal føres i bånd.

Dommeren har også rett til å fastsette en maksimal lengde på båndet ved visse anledninger.

Flexibånd eller langline er ikke tillatt.

Utdypende om bedømmelseskriteriene

Utholdenhet

Vi ser på om hunden holder samme intensitet på slutten som den hadde i starten. Det er ikke fart som bestemmer utholdenheten. Det vil ikke være noen belastning for å starte på nytt etter at ekvipasjen har hatt et funn.

P: Fører må gi hunden pause gjentatte ganger for å få den til å arbeide.

R: Hund som starter med lavt engasjement og har stor mangel på utholdenhet. Hunden starter på nytt gjentatte ganger (omfatter ikke at hunden restarter etter at den har hatt et funn).

O: Hund med lav intensitet, men som jobber hele testen med samme lave intensitet. Hund som starter med lavt engasjement, men øker gradvis.

Hund som starter med stort engasjement, men faller noe og må startes på nytt innimellom.

Førere som gjentatte ganger pauser hunden, kan ikke komme over O i beskrivelsen.

V: En hund som starter med stort engasjement og intensitet, opprettholder det samme engasjementet og ikke trenger å restarteres, bortsett fra etter et funn, kan aldri havne under V. Førere som setter hunden på pause, når den er veldig ivrig og iherdig, men som selv trenger en mikropause for å sjekke området kan få V for utholdenhet, dersom hunden holder ut hele søket.

Eksempler når utholdenhet og førerpåvirkning belastes:

Hvis en deltaker restarter hunden flere ganger under søket, så vil det til syvende og sist påvirke flere kriterier. Dersom hunden ikke får mulighet til å søke uforstyrret, vil det bli vanskelig å beskrive både utholdenhet og konsentrasjon. Dette er også negativ førerpåvirkning. (Gjelder ikke en enkelt restart, men flere, og ikke restart etter funn.)

Hvis deltaker går ut av området og vanner hunden sin 4-5 ganger (gitt søk innendørs ved normal romtemperatur), så blir det ikke mulig å vurdere utholdenhet. (Totalt går det med flere minutter til å transportere seg ut, vanne, transportere seg tilbake i området og starte på nytt.)

Det kan også være at hunden må startes på nytt for å opprettholde fokus eller for å få ny energi i søket. Da er ikke førerpåvirkningen negativ. Hunden kan ha begynt å bremse i søket, men kan avslutte med hjelp av føreren.

Konsentrasjon

Vi ser på hundens evne til å holde fokus på oppgaven, som er å søke etter en bestemt duft.

P: Hund som er så forstyrret mye av omgivelsene eller mennesker, slik at den ikke klarer å søke.

R: Hund som «går tur» i området / løper rundt i området uten å søke og bare vandrer målløst rundt. Hund som starter nøyende, men øker i løpet av arbeidet. Hund som starter konsentrert, men gradvis mister fokus.

O: Hund som bryter arbeidet, men gjenopptar det selvstendig og uten støtte fra føreren. Hund som

miljøsjekker mer enn det som er ok i V.

V: Hund som holder den røde tråden gjennom hele søket. Blir den forstyrret av noe, gjør den en rask sjekk og returnerer/gjenopptar søket umiddelbart etter sjekking og helt automatisk. Kan inkludere hund som velger rask miljøsjekk eller rask sjekk av omgivelser og førere.

Selvstendighet

Hund som tar kontroll på området og prøver å finne en vei mot gjemmestedene uten å spørre føreren eller uten å bli passiv når den ikke lykkes på første forsøk.

P: Føreravhengig/klebrig.

Avhengig av førerstøtte gjennom hele søket.

Uselvstendig, men ikke så mye at dommeren bryter søket.

Dommeren bør/kan bryte søket dersom det vurderes at hunden ikke er i stand til å gjennomføre søket.

R: Avhengig av førerstøtte gjentatte ganger. Noe driverrelatert.

Hund som spør føreren flere ganger under søket.

O: Enkel førerstøtte. Enkle avbrudd/hunden spør en gang

V: Hund som jobber selvstendig uten å stoppe eller spørre føreren. Kan inkludere en hund som tar en rask sjekk av fører. Tar egne initiativ basert på gitt instruksjon, løser problemer, klatrer, kommer seg rundt. Tar for seg av søksområdet.

Kontroll

Hund som er lydhør overfor føreren og dennes instruksjoner. Det motsatte er en hund som ikke lytter til føreren sin og kan bli ukontrollerbar.

P: Dommeren kan bryte søket dersom hunden river eller forlater området og ikke lar seg innkalle umiddelbart.

R: Hund som ikke adlyder til tross for flere kommandoer. Kan være vanskelig å kontrollere selv i bånd.

Dersom hunden går inn i søkeområdet før PL har gitt klarsignal, men lar seg tilbakekalle, kan få starte, men tiden startes ikke på nytt.

O: Hund som adlyder etter litt forsinkelse.

Noe ulydighet eller flere kommandoer må til før den lyster. Lytter sporadisk til fører.

V: Lydhør overfor fører. Hvis hunden jobber med et funn, er det ok at den ikke umiddelbart avslutter dette for å komme til føreren.

Redsler/frykt

Uvaner er ikke en frykt, men hvis hunden er skeptisk til å gå på bestemte underlag, gå under visse ting, velger en annen vei til funnet, fordi gulvet er glatt eller forskjellige lyder forstyrrer etc., kan vi mistenke at hunden er redd for dette og bør belastes. Hvis hunden derimot viser nøling ved første kontakt med bakken/høyde/trange rom osv., men så ved neste kontakt med det samme ikke viser noe av tidligere skepsis, kan vi regne med hunden var uvant med situasjonen og ikke redd.

Frykt blir ikke poengsatt!

Vi må også være observante på hundens sosiale status, da noen hunder har problemer med å søke rundt mennesker.

Merk at hunden kan reagere på en forstyrrelse, men fortsetter søket raskt, og da bør det tas hensyn til at dette ikke trenger å være en fryktreaksjon, men like gjerne kan skyldes hundens temperament.

En hund som ikke kan starte søket på grunn av sterk frykt eller avbryter på grunn av frykt til tross for støtte fra fører kan/bør brytes av dommeren.

R: Hund som trenger kontinuerlig støtte fra fører, kan aldri havne over R

O: Hund som søker videre uten støtte fra fører, kan ikke havne under O.

Systematikk

Dommeren beskriver hvor godt førerens arbeid gir hunden mulighet til å gjennomføre søket alt innenfor det angitte området og hvor store deler av området som ikke er avsøkt. Å la hunden følge opp et duftbilde trenger ikke å belaste søkssystematikken, dersom man senere går tilbake til planen eller reviderer planen slik at hele området fortsatt gjennomføres, uten å bli gjennomført på nytt.

P: Søkssystematikken er så mangelfullt at store deler av området, f.eks. hele bakken/etasjen ikke er avsøkt.

Føreren løper etter hunden, slik at store områder ikke blir avsøkt. Fører søker så detaljert at store områder ikke blir avsøkt. Hunden styrer søket.

R: Fører «henger seg fast» i en eller flere deler eller bommer på enkelte deler av søksområdet.

Enkelte deler av området er gjentatte ganger gjennomført.

Flere objekter blir stående uten å ha blitt avsøkt.

O: Enkelte objekter blir ikke avsøkt. Noen få hjørner er ikke kontrollert.

V: For å få V må søket gjennomføres uten at det er behov for et nytt søk i et allerede avsøkt område.

Det er ok å gå tilbake til et usøkt område, hvis en får anledning til å gå tilbake i søksområdet. For V må tiden optimaliseres ut fra omfanget og strukturen på søksområdet.

Det er mulig å få V selv om fører velger å gå tilbake til stedet/objektet for å sjekke et sted hvor det er vist økt interesse, forutsatt at oppsettet tillater dette.

Førerpåvirkning

Samarbeid mellom fører og hund, men også hvor mye føreren forstyrrer hunden sin i arbeidet ved å gi hunden for lite støtte eller for mange forstyrrelser.

P: Fører som ikke gir hunden noen forutsetninger for å lykkes. Justerer ikke kontrollen etter behov. Hjelper ikke hunden f.eks. i miljøet for å komme videre.

R: Leser hunden godt og tilpasser seg situasjon og miljø. Har et godt samarbeid.

O: "Peke-søker" betyr at fører angir/peker i prinsippet hele tiden. Hunden får ikke mulighet til å jobbe selvstendig.

Førere som liker å bruke for kort bånd og "styre" hunden rundt i bånd.

Forstyrrer hunden unødvendig, leser ikke hunden ved enkelte anledninger og tilpasser ikke kontrollen ut fra samarbeid.

V: Styrer hunden for mye under store deler av søket. Tar hunden av gjemmesteder.

Oppdager ikke at hunden utreder et luktbilde og er i ferd med å gjøre et funn.

Manglende samarbeid eller store brister på samarbeid mellom fører og hund. Fører og hund forstår ikke hverandre.

Fører belaster hunden negativt.

Funksjonell lydighet

Hunden skal være passiv og forbli hos føreren eller på anvist plass avhengig av klasse. PL gir føreren informasjon uavhengig av hva hunden gjør eller om den bjeffer/hyler. PL gjentar ikke informasjon. I klasse 1 er det ok å la hunden stå ett skritt fremover eller til siden. Det er IKKE ok å plassere hunden mellom bena. Det er IKKE ok at fører snakker, klapper eller holder hånden som en target. Når PL melder at søket starter i klasse 2 og 3, kan føreren enten gå tilbake til hunden eller kalle den til seg.

P: Løser ikke oppgaven.

Forlater stedet.

Bjeffer konstant.

Fører bruker flere kommandoer enn tre. Fører «holder fast» hunden i båndet. Føreren korrigerer hunden med båndet.

R: Holder seg på plass, men skifter posisjon flere ganger. Ruller rundt. Bjeffer/hyler, men ikke hele tiden.

Fører setter hunden tilbake på plassen.

O: Det kreves flere kommandoer (ikke mer enn 3). Sporadiske lyder/susing/pip.

Bytter posisjon én gang (f.eks. fører lar hunden sitte, men den legger seg ned eller står, men forblir fortsatt i angitt posisjon).

V: Løser oppgaven uten anmerkning.

I klasse 1 kreves det slakk bånd for å få V.

Feil og dupliserte markeringer

Hvis hunden gjentatte ganger går tilbake til funnet eller hvis hunden nesten ikke kan fjernes fra

funnet, blir det en belastning. Feilmarkeringer er mer alvorlig, enn at hunden ikke vil forlate eller går tilbake til et funn.

Funn

Hunden jobber målrettet med høy motivasjon for å lokalisere funnet og jobber seg så nærme som mulig.

P: Hund som legger merke til, men ikke har vilje til å finne gjemmestedet.

R: Hund som leter, finner og markerer funnet, fører melder ikke ifra, hunden kommer tilbake senere i søket og finner og markerer igjen og føreren melder fra om funnet.

Hund som har problemer med å ta avgjørelser.

Hund som finner, men velger å forlate, men så kommer tilbake.

O: Hund som aktivt jobber med å lokalisere funnet uten avbrudd.

V: Hund som er så ivrig at den ødelegger området, slik det må rettes opp etter hundens arbeid.

Markering

Etter at hunden har lokalisert og jobber seg frem, skjer neste del, markering. Begge kriteriene (funn og markering) må være oppfylt for at deltakeren skal få godkjent funnet. Målbildet er en hund som har fullt fokus på funnet.

P: Tygger, krafser, slikker, men ikke så alvorlig at gjemmestedene blir ødelagt.

Føreren tar hunden av funnet, før dommerens har bekreftet funnet.

Hvis hunden først klorer/biter/slikker, men så forlater funnet og så kommer tilbake (både med førerassistanse og uten førerassistanse), kan ikke kriteriet bli høyere enn P selv om den andre markeringen er vesentlig mer fokusert uten å grave, kløre eller slikke.

R: Hund som tar avgjørelser for tidlig og avstandsmarkerer et funn hvor det er mulig å komme nærmere. En lett ripe med pote eller en liten slikk kan godkjennes.

Fører som påvirker markeringsarbeidet ved å oppfordre med, f.eks. "vise" eller legger på broer, holde-gående signal i markeringen.

Fører viser hunden hvor det skal markeres.

O. Hunden mister fokus på funnet gjentatte ganger.

Hund som helt mister fokus på funnet før fører har gitt hunden beskjed, men etter at dommer har gitt klarsignal.

V. Kriteriet kan inkludere at hunden tar et raskt blikk vekk fra funnet. Det er imidlertid ønskelig at hunden har et konstant fokus på funnet og venter på "slippsignal" fra føreren, etter dommerens godkjenning.

Annet funn og markering

Ingen markering = ingen karakter for funn, selv om hunden har funnet.

Fører varsler markering uten at hunden har markert = ingen karakter for funn og markering.

Dommerens rett til å kansellere

Åpenbar manglende evne (hunden har en eller annen begrensning som gjør at den ikke klarer å utføre oppgaven).

Hvis fører oppfører seg upassende, for eksempel skjeller fører ut funksjonærer eller andre deltakere.

Dersom føreren behandler eller håndterer hunden upassende, f.eks. føreren snakker nedlatende til/om hunden sin, skjeller ut hunden sin, klyper hunden sin, drar og river i hunden sin. Hunden er ikke trent nok til å bestå prøver i dette miljøet/på dette nivået. Hunden hviler i området. HVIS fører forlater området fordi hunden trenger å bæsje, stoppes ikke tiden, men deltakeren får fortsette å søke.

Hunden ødelegger i området, både når det gjelder gjemmesteder og andre deler av området.

Hunden kan ikke kontrolleres, f.eks. hunden sniker seg inn på området før PL meddeler at det er ok å starte og lar seg ikke tilbakekalle.